

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto — Kestävää ja kilpailukykyistä eurooppalaista matkailua koskeva toimintaohjelma”

KOM(2007) 621 lopullinen

(2009/C 27/03)

Komissio päätti 19. lokakuuta 2007 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Komission tiedonanto — Kestävää ja kilpailukykyistä eurooppalaista matkailua koskeva toimintaohjelma.

Asian valmistelusta vastannut ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 13. kesäkuuta 2008. Esittelijä oli Juan **Mendoza Castro**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 9.–10. heinäkuuta 2008 pitämässään 446. täysistunnossa (heinäkuun 10 päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon äänin 108 puolesta 5:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Euroopan talous- ja sosiaalikomitea on tyytyväinen komission tiedonantoon ”Kestävää ja kilpailukykyistä eurooppalaista matkailua koskeva toimintaohjelma” ja arvostaa sitä. Komitea antaa tukensa komission sitoumukselle vahvistaa selkeällä tavalla lähivuosien matkailustrategiaansa ja -politiikkaansa toimintaohjelmalla, jolla kyseinen strategia ja politiikka on tarkoitus panna täytäntöön käytännössä. Tätä uutta politiikkaa esiteltiin jo aiemmin komission tiedonannossa ”Uudistettu EU:n matkailupolitiikka: kohti vahvempaa kumppanuutta Euroopan matkailualan hyväksi”.

1.2 Komitea antaa tunnustuksen komission ponnisteluille esittää lyhyt tiivistelmä lukuisista merkittävistä asiakirjoista, lausunnoista ja keskusteluista. Syntynyt tulos vastaa asianmukaisella tavalla tavoitetta tiedottaa suurelle yleisölle selkeästi matkailun kestävyttä käsittelevän ryhmän ja raportin laatineiden asiantuntijoiden työskentelyn tulokset sekä myöhemmin toteutetun julkisen kuulemisen tulokset.

1.3 Komitean mielestä on asianmukaista, että uusi politiikka perustuu uudistettuun Lissabonin strategiaan ja että sen yleistavoitteiksi asetetaan kilpailukykyyn parantaminen ja kestävä kehitys ja erityistavoitteiksi taloudellinen vauraus, sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja koheesio sekä ympäristön ja kulttuurin suojelu.

1.4 Komitea pitää komission tiedonannossa esitettyjä haasteita sekä ehdotettuja keinoja niihin vastaamiseksi asianmukaisina. Lähestymistavaksi ehdotetaan kaikkien toimijoiden osallistumista monentyyppiseen yhteistyöhön ja ”yhteistyökilpailuihin”, ja osallistumista pidetään uudistetun matkailupolitiikan ja sen täytäntöönpanoa koskevan toimintaohjelman kulmakivenä. Komission tiedonannossa esiin tuotujen haasteiden merkittävyys on ilmeinen. Jatkuvan tutkimuksen kasvihuonekaasujen vaikutuksista kestävyteen on oltava tulevaisuudessa keskeinen osa toimintaohjelmaa.

1.5 Komitea pitää asianmukaisena, että komissio sitoutuu toteuttamaan tätä uudistettua politiikkaa vuoropuhelun, yhteistyön, tukitoimien ja toimijoiden välisen koordinoinnin avulla. Kestävää ja kilpailukykyistä eurooppalaista matkailua koskevassa toimintaohjelmassa kehitetään käytännön menettelytapoja sekä kaikille eurooppalaisen matkailuun osallistuville toimijoille ehdotettuja toimintavälineitä. Komitea kuitenkin katsoo, että komissio voi ja sen tulee omaksua yritys- ja teollisuustoiminnan pääosastonsa kautta aiempaa aktiivisempi rooli ja että sen tulee johtaa lukuisten Euroopan laajuisten aloitteiden

käynnistämistä. Esimerkkeinä aloitteista mainittakoon sosiaalinen matkailu, kaikkien ulottuvilla oleva matkailu ja matkailualan koulutus. Sekä komission että muiden toimielinten olisi erityisesti tehostettava toimiaan pienten, keski suurten ja mikroyritysten saamiseksi mukaan matkailun kestävyteen tähtäävään politiikkaan sekä toimintaohjelmaan kyseisen tavoitteen toteuttamiseksi ja saavuttamiseksi. Komitea suhtautuu myönteisesti komission ”Eurooppalaiset matkailun huippukohteet” -aloitteeseen, jota se pitää hyvänä käytänteenä ja jolla on sen mielestä esimerkkivaikutus.

1.6 ETSK ehdottaa ja suosittelee jälleen kerran, että vahvistetaan Euroopan matkailufoorumia ja jatketaan pohdintoja ja tutkimuksia Euroopan neuvon antaman matkailualan neuvoston ja Euroopan matkailuviraston perustamisesta. Molemmat elimet voisivat mahdollisesti toimia foorumeina, joissa matkailuviranomaiset ja matkailualan eri toimijat voisivat tavata parantaakseen tiedotusta kestävästä ja kilpailukykyisestä matkailusta ja jakaakseen tietoja, valvoakseen politiikan ja eurooppalaista matkailua koskevan toimintaohjelman täytäntöönpanoa sekä erityisesti pyrkiäkseen hahmottamaan matkailualan suuntauksia ja suunnitellakseen toimenpiteitä, joihin on ryhdyttävä. Erityisesti ilmastonmuutos, sen vaikutukset matkailuun sekä toimenpiteet, joihin on ryhdyttävä, voisivat kuulua kummankin elimen tavoitteisiin.

1.7 Komitea pitää erittäin myönteisenä komission halukkuutta parantaa tarjolla olevien rahoitusvälineiden käyttöä. Komitea katsoo, että esimerkiksi sosiaalisen matkailun alalla on jo soveltuvia aihealueita, jotta valtioiden rajat ylittävää toimintaa koskevia kokeiluja voitaisiin aloittaa pilottihankkeen muodossa. Eräitä esimerkkejä kyseisestä toiminnasta voisivat olla sosiaalinen matkailu ja kaikkien ulottuvilla oleva matkailu, henkilöresurssien kehittäminen, tuotekehitys sekä markkinoille pääsy. Komitean mielestä jo nyt on riittävästi mahdollisuuksia koota yhteen kokeimuksia rajat ylittävästä toiminnasta kyseisiä aloja koskevien kokeiluhankkeiden puitteissa.

1.8 ETSK on tyytyväinen siihen, että matkailualan Agenda 21 -toimintaohjelmaa koskeva työskentely on saatu päätökseen. Sitä koskevat tulokset, jotka esitetään komission tiedonannossa ”Kestävää ja kilpailukykyistä eurooppalaista matkailua koskeva toimintaohjelma” täydentävät ja täsmentävät eurooppalaisen matkailun kestävyteen vaikuttavaa yleistä politiikkaa. Kyseistä tarkoitusta varten perustetun elimen laatima tekninen asiakirja muodostaa itse asiassa perustan komission tiedonannolle ja täydentää sitä, ja siksi molempia asiakirjoja on tarkasteltava yhdessä.

1.9 Tilastoinnin osalta ETSK suhtautuu erittäin myönteisesti komission alulle panemaan ehdotuspyyntöön, josta Euroopan talous- ja sosiaalikomitea teki aikoinaan esityksen ja joka koskee matkailun seurantakeskusten verkoston perustamista. Seuranta-keskukset tarjoaisivat alakohtaisia tietoja ja niiden avulla kyettäisiin luomaan strateginen ja suuntaa-antava näkemys sekä suunnittelemaan ja laatimaan tulevia toimia.

1.10 ETSK on valmis jatkossakin käsittelemään matkailualaan liittyviä kysymyksiä toimintaohjelmaa koskevassa komission tiedonannossa esitettyjen suuntaviivojen pohjalta. Se kehottaa unionin muita toimielimiä, jäsenvaltioita, alue- ja paikallisviranomaisia, alan toimijoita — työnantaja ja työntekijäjärjestöjä — sekä kaikkia kansalaisia toimimaan yhteistyössä niin, että matkailu ymmärrettäisiin kaikkien oikeudeksi ja sitä tuettaisiin Euroopan tulevaisuuden kannalta strategisena taloudellisena toimintana. Yhtä lailla välttämätöntä on kaikkien toimijoiden ja kuluttajien vastuunotto entistä kestävämmän ja kilpailukykyisemmän matkailun harjoittamiseksi.

1.11 Vaikka komission tiedonannossa otetaan huomioon matkailualaa muovaavat sosiaaliset kriteerit ja osatekijät, ETSK panee merkille, että siinä ei viitata unionin kansalaisuuden käsitteeseen ja sen toteutumiseen. Itse asiassa matkailu voisi antaa huomattavasti nykyistä suuremman panoksen eri kulttuurien ja yhteiskuntaryhmien yhteenkuuluvuuteen unionin kansalaisuuden — jota meidän kaikkien on edistettävä ja kehitettävä — puitteissa. Euroopan unionin eri jäsenvaltioiden kulttuurien, kielten sekä luonnon- ja kulttuuriperinnön monimuotoisuus ja vaihtelevuus ovat suuri rikkaus, jota voidaan ja tulee hyödyntää oppiaksemme tuntemaan toinen toisemme ja ymmärtääksemme oikeutemme unionin kansalaisina. Toinen seikka, johon Euroopan matkailua koskevissa keskusteluissa ja asiakirjoissa tulisi kiinnittää suurta huomiota, on kulttuuri, kun otetaan huomioon matkailun ja kulttuurin väliset mahdolliset yhteisvaikutukset. Tämä asia otettiin esille jo komitean aiemmassa lausunnossa.

1.12 Parannettaessa matkailualan kilpailukykyä ja kestävyttä on otettava huomioon matkakohteiden erityispiirteet. Komitea suosittaa huomioimaan niiden jäsenvaltioiden erityispiirteet, jotka ovat suuressa määrin riippuvaisia matkailusta. On kiinnitettävä asianmukaista huomiota eri alueiden tarpeisiin laadittaessa matkailualaa koskevia politiikkoja ja ehdotuksia. Komitea suosittaa, että komission laatimissa vaikutustenarvioinneissa otetaan huomioon matkailun mahdollinen suhteeton vaikutus eri alueisiin ja aloihin, esimerkiksi saarten kaltaisiin matkakohteisiin, jotka ovat suuressa määrin riippuvaisia lentoliikenteestä ja joilla ei ole mitään muuta liikennemuotoa tai jotka ovat lähes yksinomaan riippuvaisia lentoliikenteestä.

1.13 ETSK katsoo, että komission tiedonannossa yksilöidyt periaatteet ja arvot — kestävyys, sosiaalinen hyvinvointi, kilpailukyky, yhteistyö, kumppanuus, kannattavuus, turvallisuus, laadukkaat työpaikat jne. — muodostavat yhdessä eurooppalaisen matkailumallin, ei siksi, että ne olisivat joukko sääntöjä, vaan koska kyseisiä periaatteita ja arvoja sovelletaan yleisesti Euroopan unionin koko alueella.

1.14 ETSK kehottaa komissiota etenemään yhteistyössä matkailualaa koskevien tietojen ja taitojen sertifiomisessa Euroopan tasolla alan työpaikkojen lukumäärän ja laadun kohottamiseksi. On vahvistettava Europass-järjestelmää, joka on eräs keino tuoda esiin yksinkertaisella ja helposti ymmärrettävällä tavalla kaikkialla Euroopassa (Euroopan unioni, EFTA/ETA ja ehdokkaat) niiden työntekijöiden henkilökohtainen osaaminen ja pätevyys, jotka haluavat hakea työtä kaikkialta Euroo-

pasta ja siirtyä harjoittamaan ammattiaan minne tahansa Eurooppaa.

2. Komission tiedonanto

Seuraavassa luodaan lyhyt yleiskatsaus tiedonantoon ja esitetään tiivistelmä sen keskeisistä kohdista, jotta pystyttäisiin paremmin ymmärtämään ja arvioimaan, mitä komissio haluaa viestittää kaikille toimijoille ja unionin toimielimille.

2.1 Tiedonannon johdanto

2.1.1 Kestävyyden ja kilpailukykyyn välisen tasapainon haaste — Komission tiedonannon johdannon ensimmäisessä kappaleessa tunnustetaan ensinnäkin matkailun keskeinen ja strateginen asema EU:n taloudessa. Tätä eivät tue yksinomaan määrälliset tiedot, vaan myös matkailun kyky luoda työpaikkoja ja saavuttaa tällä tavoin uudistetun Lissabonin strategian tavoite. On syytä mainita ennustettu, yli kolmen prosentin kasvuvauhti, jolla on epäilemättä myönteinen vaikutus työllisyystavoitteisiin mutta joka tietyissä tapauksissa ja pitkällä aikavälillä voi johtaa siihen, että kestävyydelle asetetut rajat ylittyvät.

2.1.2 Kilpailukyky ja kestävyys: kaksi yhteensopivaa ehtoa — Komission tiedonannossa todetaan selkeästi, että kilpailukyky riippuu kestävydestä ja matkailijoiden kokemusten laadusta, ja mainitaan erikseen vaatimukset, jotka ilmastonmuutos asettaa matkailualalle. Yritysten sosiaalinen vastuu saattaa antaa ratkaisevan panoksen siihen, että ryhdytään toimenpiteisiin ilmastonmuutokseen mukautumiseksi ja sen torjumiseksi samalla kun se edistää innovointia ja matkailutuotteiden arvoa maailmassa, jolla on edessään merkittäviä globaaleja haasteita.

2.2 Toimintaohjelman sisältö — Komissio ehdottaa tiedonannossaan, että matkailijoiden hyvinvoinnin, ympäristön sekä yritysten ja matkakohteiden kilpailukykyyn välille luodaan uudenlainen tasapaino. Tämän tasapainon luomiseen on kaikkien sidosryhmien osallistuttava.

2.2.1 Tavoitteet ja haasteet — Komission tiedonannossa esitetään toiminnan suuntaviivoina kaikille sidosryhmille kolme toimintaohjelmassa asetettua perustavoitetta: taloudellinen vauraus, sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja koheesio sekä ympäristön suojelu.

Tiedonannossa luetellaan myös merkittäviä haasteita, joihin on vastattava, jotta kyseisiin tavoitteisiin päästäisiin. Kyseisiä haasteita ovat:

- luonnon- ja kulttuuriresurssien kestävä hallinto
- saastuttamisen ja resurssien käytön minimoiminen
- muutoksen hallinta kansalaisten hyvinvointia tukien
- kysynnän kausiluontoisuuden vähentäminen
- liikenteen ympäristövaikutusten torjuminen
- matkailun saattaminen kaikkien ulottuville
- matkailualan työpaikkojen laatu
- matkailijoiden ja vastaanottavien yhteisöjen turvallisuuden varmistaminen.

Edellä esitetty luettelo on avoin ja keskeneräinen; matkailualan eri toimijoiden on ajantasaisesti sitä säännöllisesti määriteltävä sen prioriteetit ja hallintoitava sitä yhteistyön hengessä.

2.2.2 Toimintapuitteet — Komission tiedonannon mukaan johdonmukainen toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi ja haasteiden kohtaamiseksi edellyttää, että varmistetaan matkakohdeiden, yritysten ja matkailijoiden yhteistyö ja vastuullinen hallinnointi ja että luodaan olosuhteet, joiden puitteissa kyseisen johdonmukaisuuteen on pyrittävä.

2.2.3 Periaatteet — Komission tiedonannossa esitetään kaiken kaikkiaan yhdeksän periaatetta, joita on noudatettava, jotta voitaisiin saavuttaa kestävä ja kilpailukykyinen matkailu. Niistä on aiheellista painottaa seuraavia kolmea:

- Noudatetaan rajoja, jotka voidaan asettaa vastaanottokyvylle, järjestelyille ja matkailijavirtojen volyyymille.
- Saavutetaan kulloinkin käytettävissä olevien luonnonvarojen sekä kulttuuristen ja sosiaalisten voimavarojen mukainen kehittämistähti.
- Laaditaan suunnitelmat pitkälle aikavälille, mikä on välttämätön edellytys kestävyuden ja kilpailukykyyn väliselle tasapainolle.

2.3 Yhdessä eteenpäin — Tässä kohdassa komissio toteaa, että kaikkien alaan vaikuttavien toimijoiden on yhdistettävä pyrkimyksensä ja työskenneltävä vapaaehtoiselta ja jatkuvalta pohjalta. Ehdotettu malli perustuu toissijaisuusperiaatteen kunnioittamiseen, ja toimet toteutetaan ensisijaisesti matkakohdeiden tasolla, mutta niin, että niihin yhdistetään kansallisen ja yhteisön tason tukikehys. Komission tiedonannossa käsitelläänkin sekä alan eri toimijoiden että Euroopan komission roolia perustamissopimuksen valossa.

2.3.1 Sidosryhmien rooli — Matkailun kestävyttä käsittelevän ryhmän päätelmien mukaisesti tiedonannossa tuodaan esiin laaja vastuu ja erityistehtävät kolmella toiminta-alueella: matkakohteet, yritykset ja matkailijat. Erityisesti todetaan, että mikroyrityksille on välitettävä ja niiden keskuudessa on levitettävä sanomaa kestävyuden ja kilpailukykyyn välisen tasapainon välttämättömyydestä.

2.3.2 Euroopan komission tehtävät — Komissio tunnustaa toimintavastuunsa perustamissopimuksen mukaisesti ja sitoutuu käynnistämään ja edistämään eri aloitteita yhteisön tasolla toimintaohjelman ja sen kehittämisen puitteissa. Kyseisistä aloitteista erityistä huomiota on syytä kiinnittää seuraaviin neljään toimintaryhmään:

- Aktivoidaan toimijat tuottamaan ja jakamaan tietoa noudattaen aina kestävyuden ja kilpailukykyyn välistä tasapainoa. Euroopan matkailufoorumi on hyvä esimerkki ajatusten ja kokemusten vaihdosta.
- Edistetään ja tuetaan matkailun eurooppalaisia huippukohteita esimerkkinä hyvistä käytänteistä ja tehdään niitä tunnetuiksi kestävyteen ja kilpailukykyyn sitoutuneiden matkakohteiden verkostoina.
- Käytetään EU:n erittäin moninaisia rahoitusvälineitä, joista komissio sitoutuu levittämään tietoa, jotta niitä hyödynnettäisiin entistä paremmin matkailualalla.
- Sisällytetään kestävyys ja kilpailukyky komission politiikkoihin ja sovelletaan niitä eri alueilla, joiden ongelmat ja tarpeet ovat hyvin erilaisia: rannikko, vuoristo sekä maaseutu- ja kaupunkialueet.

2.4 Tiedonannon päätelmät

Komission tiedonannon päätelmissä kehoitetaan, että kaikkien julkisen ja yksityisen sektorin toimijoiden on tehtävä täysipainoista yhteistyötä toimintaohjelmasta päätettäessä ja pantaessa sitä täytäntöön käytännön tasolla. Jälleen kerran esitetty suositus yhteistyöstä kaikilla tasoilla on ennakkoehto kilpailukykyyn parantamiseksi. Näin varmistetaan eurooppalaisen matkailun vetovoima ja kestävyys pitkällä aikavälillä. Komissio esittää, että vuonna 2011 arvioitaisiin toimintasuunnitelmaa, jota toimintaohjelma edellyttää. Tavoite, jonka komissio tiedonannossaan asettaa, on siis erittäin selkeästi nähtävissä.

3. Yleistä

3.1 Matkailun ja sen strategisen merkityksen Euroopan taloudelle ovat tunnustaneet kaikki Euroopan unionin toimielimet sekä virallisissa että epävirallisissa julistuksissa, jotka vahvistavat alan roolia, tekevät sitä tunnetuksi kaikkien toimijoiden keskuudessa ja kaiken kaikkiaan antavat alalle voimakkaan sysäyksen. Tämä ei johdu yksinomaan taloudellisista syistä, vaan myös matkailun sosiaalisesta merkityksestä rakennettaessa kansalaisten Eurooppaa. Vaikka voidaankin myöntää, että alalle on annettu voimakas sysäys, on kuitenkin vielä pitkä matka siihen, että matkailulla olisi nyt ja tulevaisuudessa keskeinen asema unionin politiikassa.

3.2 Erityisesti on todettava, että uudessa Lissabonin sopimuksessa tunnustetaan matkailun merkitys Euroopalle ja tarjotaan Euroopan unionille nykyistä enemmän mahdollisuuksia edistää sen kehitystä. EU:lle annetaan sopimuksessa valtuudet ja tehtävä tukea, koordinoita ja täydentää jäsenvaltioiden toimia. Tavoitteena on kannustaa yritysten kehittämiseksi suotuisan toimintaympäristön luomista ja edistää hyvien käytänteiden vaihtoa.

3.3 Matkailualaa on käsitelty useissa unionin toimielimissä, kuten seuraavasta käy ilmi:

- **Euroopan parlamentti** on eri yhteyksissä hyväksynyt joukon päätöslauselmia, jotka liittyvät hyvin eri tavoin matkailualaan ja sen vaikutuksiin työllisyyteen ja talouteen. Mainittakoon päätöslauselmat aiheista ”Matkailu ja kehitysyhteistyö” ja ”Euroopan kestävä matkailun uudet näkökulmat ja haasteet”.
- **Euroopan unionin neuvosto** on käsitellyt matkailua päätelmissään ja toimintasuunnitelmissaan monissa eri yhteyksissä korostaakseen ensi sijassa sitä, että matkailun on oltava kestävä ja kilpailukykyistä ja että sen avulla on kyettävä luomaan työpaikkoja. Erityisesti on mainittava neuvoston 7. heinäkuuta 2006 hyväksymät päätelmät EU:n uudistettua matkailupolitiikkaa koskevasta komission tiedonannosta. Neuvosto suhtautuu tiedonantoon positiivisesti ja kehottaa komissiota ottamaan aktiivisen roolin eri politiikkojen koordinoimisessa.
- **Euroopan komissio** on julkaissut lukuisia tiedonantoja — erityisesti maaliskuussa 2006 julkaistu tiedonanto, jossa määritellään EU:n uusi matkailupolitiikka, ideoinut, tukenut ja hallinnoinut Euroopan matkailufoorumeja, järjestänyt konferensseja sosiaalisen matkailun ja matkailualan Agenda 21 -toimintaohjelman kaltaisista eri aiheista sekä toteuttanut monia muita toimia, kuten ”Eurooppalaiset matkailun huippukohteet” -kokeiluhankkeen, jossa tunnustetaan ja edistetään EU:n jäsenvaltioissa ja ehdokasvaltioissa sovellettuja hyviä käytänteitä.

- **Alueiden komitea** on muun muassa antanut lausunnon komission tiedonannoista ”Yhteistyöhön perustuva toimintatapa Euroopan matkailun tulevaisuutta varten” ja ”Euroopan matkailun kestävyuden suuntaviivat”.
- **Euroopan talous- ja sosiaalikomitea** on aina ollut ja on edelleenkin erittäin kiinnostunut matkailualaan liittyvistä kysymyksistä, mitä osoittavat sen vuoden 1999 jälkeen hyväksymät noin 11 matkailualaa käsittelevää lausuntoa, aktiivinen osallistuminen komission koolle kutsumiin Euroopan matkailufoorumeihin sekä moniin matkailualan eri näkökulmia käsitteleviin tapahtumiin osallistuminen ja niiden tukeminen. Erityistä huomiota kannattaa kiinnittää ETSK:n vastavuoroiseen yhteistyöhön muiden toimielinten kanssa kaikissa aloitteissa, jotka jokin niistä on laatinut matkailun alalla.

3.4 Käsillä olevassa ETSK:n lausunnossa on tarkoitus arvioida komission tiedonannossa esittämiä huomioita politiikasta ja tavasta, jolla sitä hoidetaan, mutta lisäksi siinä on tarkoitus tuoda esiin ehdotuksia, jotka rikastuttavat, jos eivät itse asiakirjaa, niin ainakin siitä käytävää keskustelua.

3.5 Hyvin samalla tavoin kuin asiakokonaisuudesta INT/317 laaditussa ETSK:n lausunnossa, jossa käsitellään komission tiedonantoa uudistetusta EU:n matkailupolitiikasta, tässä ETSK:n lausunnossa on jälleen tarkoitus korostaa ja täsmentää seuraavia seikkoja:

- Matkailu on kaikkien kansalaisten oikeus, kuten matkailun maailmanlaajuisissa eettisissä säännöissä todetaan, ja siihen sisältyy hyvien käytänteiden velvoitteita.
- Kyse on lisäksi oikeudesta, joka luo vaurautta ja voittoa suoraan ja välillisesti etenkin mikro- sekä pienille ja keski-suurille yrityksille, joten matkailuala on Euroopalle strateginen, vakaaksi osoittautunut elinkeino.
- Alan toimijoiden tarjoamien palvelujen laatu ja kuluttajien vastuukysymykset suhteessa paikallisyhteisöihin ovat arvoja, joista on pidettävä kiinni, koska ne ovat perusta alan jatkuvuudelle.
- Matkailulla on tai sillä tulisi olla myönteinen vaikutus kuntien ja alueiden talouteen, yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön sekä kaupunkialueisiin, ja se on väline, jonka avulla voidaan tutustua muihin kulttuureihin sekä erilaisiin tapoihin elää ja toimia. Sen avulla voidaan myös tehdä alueidenvälistä yhteistyötä.
- Matkailu on nykyään ja tulevaisuudessa dynaaminen toimiala sekä merkittävä työllistäjä, ja sen avulla voidaan luoda laadukkaita, vakaata ja sosiaalisesti oikeudenmukaisia työpaikkoja.
- Massoituminen ja kausiluonteisuus, jotka johtavat kilpailukykyyn menettämiseen, ovat myös matkailua koskevia ongelmia.
- Komitea uskoo kestävää ja kilpailukykyistä eurooppalaista matkailua koskevan toimintaohjelman käytännön merkitykseen, sillä siinä esitetään selkeitä näkemyksiä ja kunnianhimoisia tavoitteita.
- Eurooppalaiseen matkailumalliin on olemassa sisäinen tarve, ja siitä voi tulla maailmanlaajuinen esikuva, jos se perustuu säännösten lisäämisen sijasta laadun, kestävyuden ja palveluiden saatavuuden kaltaisiin arvoihin, jotka matkakohteet ja kaikki alan toimijat voivat vapaasti hyväksyä.
- Eurooppalainen matkailumalli perustuu kohteiden vaihtelevuuteen, eri tapoihin mieltää matkailun käsite ja matkailun

ilmenemismuotojen monimuotoisuuteen. Juuri nämä tekijät rikastuttavat sitä.

- Komitean kannattama eurooppalainen matkailumalli on tehokas väline kansojen välisen rauhan ja yhteisymmärryksen edistämiseksi.

4. Erityistä

4.1 Komission tiedonannossa tuodaan selkeästi esiin ehdotus, joka koskee kestävyuden ja kilpailukykyyn välillä tarvittavaa tasapainoa, sekä se, miten tämä voidaan saavuttaa käytännössä. Kaiken tämän sisällyttäminen varsin lyhyeen tiedonantoon on epäilemättä merkintynyt huomattavaa tiivistämistyötä ja edellyttänyt lukuisten asiakirjojen, lausuntojen ja keskustelujen analysointia. On aiheellista tähdentää, että syntynyt tulos vastaa tavoitetta välittää yhteiskunnalle selkeä kuva komission keskeisistä matkailualan tulevaisuutta koskevista näkemyksistä sekä kyseisellä monitahoisella elinkeinoalalla toteutettavista toimista.

4.2 Tiedonannon toimintaohjelmaa tukevat argumentit vaikuttavat asianmukaisilta, sillä siinä arvioidaan yhtäältä matkailun taloudellisia vaikutuksia sekä sen kykyä luoda työpaikkoja nuorille, mutta myös tarvittavaa tasapainoa toisiaan pitkällä aikavälillä tukevien kestävyuden ja kilpailukykyyn välillä. Vaikutustenarvioinnit, jotka koskevat esimerkiksi eri toimien ja alueiden ekologista jalanjälkeä tai kuormitus- ja vastaanottorajoja, ovat keskeisiä osatekijöitä kyseisten muuttujien yhteensovittamiseksi ja tasapainon säilyttämiseksi niiden välillä. Sen seikan yleinen hyväksyminen, että matkailualalla on toiminnan laajuuteen ja tahtiin liittyvät rajansa, muodostaa perustan kestävyuden ja kilpailukykyyn väliselle tasapainolle.

4.3 Komission tiedonannossa olisi ehkä ollut asianmukaista tarkastella hieman yksityiskohtaisemmin uutta Lissabonin sopimusta pyrkien arvioimaan, miten toimintaohjelma on yhteydessä sopimukseen ja miltä osin sopimus merkitsee edistymistä uudistetun eurooppalaisen matkailupolitiikan toteuttamisen kannalta. On muistettava, että jäsenvaltiot ja alueet ovat useaan otteeseen ilmoittaneet haluavansa säilyttää matkailualan toimivaltuutensa estämättä kuitenkin Euroopan unionia toteuttamasta tiettyihin yhteisiin näkökohtiin liittyviä tuki- ja koordinoitavuuksia, joilla voidaan parantaa Euroopan matkailualan kilpailukykyä. Esimerkiksi Eurooppaa matkakohteena markkinoivan eurooppalaisen portaalin perustaminen ja ylläpitäminen on jo osoittautunut hyödylliseksi ja rikastuttavaksi sekä tarkoituksenmukaiseksi, jotta EU-maat kokonaisuutena tuotaisiin esiin monipuolisena ja erityisenä matkakohteena.

4.4 Komission tiedonannossaan mainitsemat haasteet ja tavoitteet ovat varmasti tärkeimpiä matkailualan lähivuosikymmenien haasteita ja tavoitteita. Kestävyyttä ja kilpailukykyyn parantamista koskevat ensisijaiset haasteet ovat epäilemättä riittävän laajoja sisällyttääkseen piiriinsä muita merkittäviä haasteita, kuten laadun parantaminen, kausiluonteisuuden vaikutusten torjuminen tai matkailualan työntekijöiden ammattitaidon lisääminen, jotka niin ikään mainitaan toimintaohjelmassa.

4.5 Komission tiedonannossa kehoitetaan toistuvasti tekemään yhteistyötä, sillä johdonmukaisesti uudistetun matkailupolitiikan kanssa yhteistyön vahvistamista ehdotetaan kulmaksi ja tunnusmerkiksi. Erityisen tärkeää on tähdentää työntekijä- ja työnantajajärjestöjen roolia; niiden on oltava mukana yhteistyömenettelyissä, ja niitä on kehoitettava osallistumaan kaikkiin keskusteluihin ja foorumeihin sekä yleisluonteisten matkailualan kehittämistoimien täytäntöönpanoon. Lisäksi olisi hyödyllistä tukea sellaisia kaupunkien ja matkakohteiden pysyviä verkostoja, joille on ominaista yhteinen tavoite parantaa

kilpailukykyä ja kestävyyttä. Komitea suhtautuu myönteisesti eurooppalaisten matkailun huippukohteiden edistämiseen ja painottaa, että kyseisenlaisessa hankkeessa on kiinnitettävä huomiota työmarkkinasuhteiden ja työehtosopimusosapuolten välisten suhteiden asianmukaiseen hoitamiseen sekä työntekijä- ja työnantajajärjestöjen osallistumiseen valitussa kohteessa matkakohteiden kestävyuden ja kilpailukyyn parantamiseksi.

Myös kuluttajajärjestöillä on toimivaltansa puitteissa hyvin merkittävä rooli.

4.6 Komissio sitoutuu toteuttamaan tätä uudistettua politiikkaa yhteistyön pohjalta käynnistämällä erityisiä tukitoimia ja toimimalla koordinoijana toimijoiden välillä. Pyrkimys siihen, että kaikki alan toimijat ottavat entistä enemmän vastuuta, on epäilemättä yksi toimintaohjelman vaatimuksista. Yritys- ja teollisuustoiminnan pääosastolla on ETSK:n mielestä erittäin tärkeä rooli koordinoitaessa kaikkia yhteisön politiikkoja, joilla on suoria tai välillisiä vaikutuksia matkailuun ja vaikutuksia erityyppisiin matkakohteisiin, joilla on myös omia erityispiirteitä.

4.7 Lisäksi komitea katsoo, että komissiolla tulisi olla aiempaa aktiivisempi rooli Euroopan laajuisten aloitteiden käynnistämässä, valtioiden rajat ylittävä Euroopan laajuinen sosiaalinen matkailu mukaan luettuna. Erityisesti on aiheellista mainita, että ETSK on useaan otteeseen ehdottanut ja ehdottaa jälleen, että tuetaan ja vahvistetaan Euroopan matkailufoorumia ja jatketaan pohdintoja ja tutkimuksia mahdollisuudesta perustaa Euroopan neuvon-antava matkailualan neuvosto ja Euroopan matkailuvirasto, joiden tehtävänä olisi tiedottaminen sekä politiikkojen ja toimien seuraaminen Euroopan matkailualalla. Lisäksi komitea ehdottaa komissiolle, että edistettäisiin tutkimusta sellaisten teknologiafoorumien käyttöön ottamiseksi matkailualalla, joilla kyetään parantamaan matkailualan markkinointia, etenkin kun otetaan huomioon Euroopan sisäisen matkailun edistämismahdollisuudet ja matkailujavirtojen potentiaaliset lähtöalueet (Kiina, Intia, Venäjä jne.).

4.8 Komitea katsoo, että komission tiedonannossa ei käsitellä riittävästi tieto- ja viestintäteknologian roolia matkailualan uudessa toimintaympäristössä käyttäjien eikä yritysten ja alan toimijoiden kannalta. Tulevina vuosina etusijalle on asetettava matkailualan tutkimus- ja kehittämistoimet, joilla kyseisten tekniikoiden hyödyntämistä lisätään. Näiden toimien tuloksena matkakohteiden ja yritysten hallinnointi sekä matkailujavirtojen hallinta epäilemättä paranevat niin, että päästään toivottuun tasapainoon.

4.9 Ilmaistu halukkuus toteuttaa konkreettisia toimia sekä etenkin parantaa tarjolla olevien EU:n rahoitusvälineiden käyttöä on merkittävä, mutta komitea jää kaipaamaan ehdotusta ohjelmasta, jonka avulla olisi erityisesti tarkoitettu puuttua Euroopan matkailualan keskeisiin haasteisiin, jotka tiedonannossa on

täysin tunnustettu. On taattava, että kaikki varat, jotka osoitetaan matkailuun suoraan tai välillisesti, käytetään tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

4.10 Komission tiedonannon ymmärtämiseksi sitä on tarkasteltava matkailun kestävyttä käsittelevän ryhmän raportissa esiin tuotujen varteenotettavien huomioiden valossa. Kyseisessä asiakirjassa esitetään huomionarvoisia kriteerejä toimintaohjelman laatimista varten erityisesti alan kullekin toimijalle osoitettavien tehtävien osalta. Keskeisten asiantuntijoiden useiden kuukausien työ on epäilemättä tuottanut hedelmää ja tarjoaa täydentäviä ja konkreettisia näkemyksiä moniin kestävyttä ja kilpailukykyä koskeviin kysymyksiin.

4.11 Komission tiedonannossa ei mainita selkeästi roolia, joka annetaan matkailualan tilastoille. Komitea katsoo, että matkailualan tilastot on otettava huomioon toimintaohjelman täytäntöönpanon seurannassa ja että niissä on erityisesti kiinnitettävä aiempaa suurempaa huomiota kestävyttä, kilpailukykyä ja työllisyyttä koskeviin muutuksiin.

4.12 Komission tiedonannossa tuodaan selkeästi esiin se, että kestävyteen ja kilpailukykyyn tähtäävät matkailupolitiikat on sisällytettävä komission ja koko EU:n muihin politiikkoihin toimintaohjelmassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi.

4.13 Kuten jo todetaan Katowicen julkilausumaksi nimetyssä ETSK:n lausunnossa, lausunnossa aiheesta ”Matkailu ja kulttuuri: kaksi kasvun vauhdittajaa”, uudistettua matkailupolitiikkaa käsittelevässä lausunnossa sekä muissa ETSK:n asiakirjoissa, kaikille unionin kansalaisille ja erityisesti nuorille olisi myös järjestettävä valistavia ja motivoivia tiedotuskampanjoita.

4.14 Komitea pitää äärimmäisen tärkeänä, että lakisäateisellä ja ammatillisella koulutuksella vastataan yritysten tarpeisiin ja parannetaan henkilöiden työllistymistä. Osaamisen ja pätevyyden sertifiointien ja tunnustamisen Euroopan tasolla tulee olla keino, jolla luodaan uusia ja entistä parempia työllistymismahdollisuuksia matkailualalle.

4.15 Matkailualan kilpailukyyn ja kestävyuden parantamiseksi on otettava huomioon matkakohteiden erityispiirteet. Komitea suosittaa, että politiikkoja ja ehdotuksia laadittaessa otetaan huomioon niiden jäsenvaltioiden erityispiirteet, jotka ovat suuressa määrin riippuvaisia matkailusta, ja kiinnitetään asianmukaista huomiota eri alueiden tarpeisiin. Samalla on syytä panna merkille, että pitkien matkojen aiheuttamien päästöjen ja muiden vaikutusten vuoksi matkustaminen kaukokohteisiin saattaa vaikuttaa erityisen voimakkaasti ilmastonmuutokseen. Tulevaisuudessa onkin ehkä painotettava nykyistä enemmän etuja, joita syntyy valittaessa lähempänä lähtöpaikkaa sijaitseva kohde, jonne voidaan matkustaa pienemmällä hiilidioksidipäästöillä.

Bryssel 10. heinäkuuta 2008

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Dimitris DIMITRIADIS

LIITE

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea lausuntoon

Seuraavaa erityisjaoston lausunnon kohtaa 4.15, joka sai äänestyksessä tuekseen vähintään neljänneksen annetuista äänistä, muutettiin täysistunnossa hyväksytyllä muutosehdotuksella:

"4.15 Matkailualan kilpailukyvyyn ja kestävyysparantamiseksi on otettava huomioon matkakohteiden erityispiirteet. Komitea suosittaa, että politiikkoja ja ehdotuksia laadittaessa otetaan huomioon niiden jäsenvaltioiden erityispiirteet, jotka ovat suuressa määrin riippuvaisia matkailusta, ja kiinnitetään asianmukaista huomiota eri alueiden tarpeisiin"

Äänestystulos

Puolesta (lisäys kohtaan): 48 Vastaa: 43 Pidättäytyi äänestämästä: 16
